

ПРОПОЗИЦІЇ
Міністерства фінансів України
до проекту Закону України
«Про Службу військового капеланства»

Ініціатори законопроекту – народні депутати України Костенко Р. В.,
Геращенко І. В. та інші
реєстраційний № 4626 від 22.01.2021 (зі змінами від 17.11.2021)
до другого читання

1. Законопроект потребує доопрацювання з урахуванням зауважень та пропозицій Міністерства фінансів України (зокрема щодо збереження за військовими капеланами статусу цивільних працівників), надання необхідних фінансово-економічних розрахунків та обґрунтувань, а також підтвердження можливості його реалізації у межах видатків, затверджених для Міністерства оборони України, інших державних органів, у підпорядкуванні яких перебувають військові формування.

2. Законопроектом передбачено унормування питань організаційно-правових засад функціонування Служби військового капеланства у складі Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань з метою задоволення духовно-релігійних потреб військовослужбовців та членів їхніх сімей.

Водночас законопроектом передбачено внести зміни до законів України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про військовий обов'язок і військову службу» та «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України» з метою врегулювання організаційних та правових аспектів упровадження Служби військового капеланства у військових формуваннях.

Також законопроект не може бути підтримано як такий, що не узгоджується з положеннями чинного законодавства та не забезпечений видатками на його реалізацію, зокрема:

2.1. Згідно з пунктом 1 Прикінцевих положень законопроекту цей Закон набирає чинності з 01.07.2022, крім частини другої статті 7 (щодо обов'язкової наявності вищої богословської освіти для зайняття посади військового капелана), яка вводиться в дію через п'ять років з дня набрання чинності цим Законом.

Водночас у пояснювальній записці зазначено, що реалізація положень законопроекту не потребує додаткових фінансових і матеріальних витрат з Державного бюджету України.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B0400000A2FE2E00D1248B00](#)

Підписувач [Улютін Денис Валерійович](#)

Дійсний з [10.11.2020 12:52:22](#) по [10.11.2022 12:52:22](#)

Міністерство фінансів України

10010-19/82 від 29.11.2021

Також реалізація положень законопроекту може потребувати додаткових видатків з Державного бюджету України, зокрема на:

створення та утримання Служб військового капеланства як окремих структур у складі Збройних Сил України, Національної гвардії України, інших військових формувань та Державної прикордонної служби України з граничною чисельністю не менше ніж 0,15 відсотка граничної чисельності цих військових формувань;

грошове, продовольче, речове, інше матеріальне та соціальне забезпечення військових капеланів як військовослужбовців офіцерського складу.

Коштів на реалізацію Закону у проекті Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» (реєстраційний № 6000 від 15.09.2021) не передбачено.

Проте суб'єкт права законодавчої ініціативи в порушення вимог статті 27 Бюджетного кодексу України не додав до законопроекту фінансово-економічного обґрунтування та пропозицій щодо джерел покриття додаткових витрат.

Крім цього, закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (збільшують витрати бюджету) і приймаються після 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

Ураховуючи зазначене, пункт 1 Прикінцевих положень законопроекту необхідно привести у відповідність до вимог Бюджетного кодексу України.

2.2. Згідно з пунктом 2 частини першої статті 1 та частиною першою статті 7 законопроекту військовий капелан є священнослужителем зареєстрованої в Україні релігійної організації, отримав від відповідного керівного центру (управління) релігійної організації мандат на право здійснення військової капеланської діяльності, уклав контракт на проходження військової служби на посадах офіцерського складу (виключно на посадах Служби військового капеланства) та здійснює військову капеланську діяльність у підрозділах Збройних Сил України, Національної гвардії України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та Державної прикордонної служби України на підставах та в порядку, передбачених цим Законом.

Пунктом 2 Прикінцевих положень законопроекту передбачено внести зміни до Закону України «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України», згідно з якими видача зброї військовим капеланам забороняється, військові капелани не можуть бути залучені до чергувань, нарядів, проведення службових розслідувань та інших дій, не сумісних з їхніми посадовими обов'язками та статусом священнослужителя.

Водночас відповідно до статті 35 Конституції України церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави.

Відповідно, релігійні організації чи їх структури не можуть входити до структури державних органів чи бути їх частинами, а особи, які є служителями церкви, не можуть одночасно перебувати на роботі чи службі у держави.

Аналогічну норму передбачено статтею 5 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації».

Крім того, запропонований для військового капелана статус військовослужбовця офіцерського складу також не узгоджується з вимогами спеціального законодавства України.

Так, для осіб офіцерського складу первинним є військове звання лейтенанта, а також у випадках, передбачених відповідними положеннями про проходження громадянами військової служби, – молодшого лейтенанта.

Присвоєння первинного військового звання офіцерського складу здійснюється відповідно до порядку його присвоєння та з урахуванням умов, передбачених частиною першою статті 20 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (прийняття на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу) та відповідними положеннями про проходження громадянами України військової служби.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» військова служба є державною службою особливого характеру, яка полягає у професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян України (за винятком випадків, визначених законом), іноземців та осіб без громадянства, пов'язаних із обороною України, її незалежності та територіальної цілісності.

Отже, надання військовим капеланам статусу військовослужбовця є невинуватим, оскільки вони не виконують повсякденно функцій, пов'язаних із обороною України, її незалежності та територіальної цілісності.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про Збройні Сили України» особовий склад Збройних Сил України складається із військовослужбовців та працівників.

Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 677-р «Про службу військового духовенства (капеланську службу) у Збройних Силах, Національній гвардії, Державній спеціальній службі транспорту та Державній прикордонній службі» священнослужителі, які запропоновані релігійними організаціями та успішно пройшли відбір, працевлаштовуються з укладенням відповідних трудових договорів у підрозділах Збройних Сил України, інших військових формувань, належать до персоналу цих військових формувань та є військовими священниками (капеланами).

Посади «старший військовий священник (капелан)» та «військовий священник (капелан)» належать до загальних (наскрізних) посад працівників, умови оплати праці яких визначено постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери».

Крім цього, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 05.09.2018 № 708 «Про особливості оплати праці працівників, які беруть участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції, працівників, які залучаються до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки та оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій

та Луганській областях, а також працівників державних і комунальних установ, закладів, організацій, які фінансуються з бюджету і розміщені в населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення» працівникам (у тому числі військовим капеланам), які беруть участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції безпосередньо у районах її проведення та залучаються до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки та оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, заробітна плата за фактичний час перебування в районах проведення такої операції (здійснення таких заходів) підвищується на 50 відсотків.

З огляду на зазначене, питання статусу військових капеланів (як працівників військових формувань) на сьогодні чинним законодавством врегульовано.

Ураховуючи викладене, пропонуємо із законопроекту виключити положення, що стосуються надання військовому капелану статусу військовослужбовця (пункт 2 частини першої статті 1, підпункти 2 та 3 пункту 2 Прикінцевих положень законопроекту).

2.3.3 метою мінімізації додаткових витрат на утримання Служби військового капеланства пропонується у статті 4 законопроекту передбачити її створення в межах затвердженої граничної чисельності Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, інших військових формувань.

**Перший заступник
Міністра фінансів України**

Денис УЛЮТІН